

Hrádek, Mojmír – Lacina, Jan

DESTRUKČNÍ TVARY V ÚDOLÍ DESNÉ VZNIKLÉ EXTRÉMními PROCESY A JEJICH VEGETAČNÍ POMĚRY

Řeka Desná je levostranný přítok řeky Moravy pramenící v nejvyšších a nejčlenitějších partiích Hrubého Jeseníku, ve východních Sudetech. V červenci roku 1997 bylo toto území po vydatných, čtyři dny trvajících, dešťových srážkách postiženo povodní, která se projevila mimořádnou geomorfologickou účinností a zanechala po sobě četné erozní a sedimentační destrukční tvary. Geomorfologický a biogeografický výzkum po povodni se zaměřil na inventarizaci těchto destrukčních tvarů, monitoring jejich dalšího vývoje a opětovné osidlování vegetací s ohledem na fyzickogeografické vlastnosti okolního prostředí. Při výzkumu byly zjištěny i destrukční tvary starších extrémních událostí dvacátého století, zejména katastrofálních suťových proudů v roce 1921 doprovázených povodní. Srovnávání destrukčních tvarů minulých povodní umožnilo hodnotit nejen geomorfologickou účinnost a velikost extrémních událostí, ale posoudit i četnost geomorfologických procesů ovlivněných lidskými zásahy do přírodního prostředí hor. Výzkum bioty, zejména vegetace, prokázal, že velké povodně i sesuvné procesy množí mozaiku biotopů a tím podmiňují zvýšení biodiverzity antropogenně změněné krajiny.

Ilnicki, Dariusz

BANKOMAT JAKO NOVÁ SLUŽBA

Historie platebních karet, především pak bankomatů, je ve světě i v Polsku relativně krátká. Procesy, které se zde odehrávají velmi často unikají pozornosti vědecké veřejnosti. Jednou z výzkumných oblastí je rozvoj služeb spojených s bankomaty. V Polsku jde o proces, který se začíná formovat teprve počátkem 90. let 20. století; dynamický rozvoj je však spjat až s rokem 1996. Vysoká dynamika procesu otevírá mnohé otázky související s klasifikací tohoto druhu služeb. Jedním z okruhů otázek je, zdali jde službu na vyšším hierarchickém stupni nebo lze bankomaty považovat za základní druh služeb všeobecně poskytovaných obyvatelstvu. Na druhé straně se zde objevují otázky, zdali je možné počet bankomatů a jejich územní hustotu použít jako ukazatele relativního bohatství jedné regionů ve vztahu ke druhým.

Šefrna, Luděk – Vilímek, Vít

DYNAMIKA PŮDOTVORNÝCH PROCESŮ NA PŘÍKLADU POVODÍ HARASKY (JV. MORAVA)

Vodní eroze, jako jeden z hlavních degradačních procesů zemědělské krajiny a zemědělských půd, stále více mění charakter půdního krytu. Studovaná oblast na jv. Moravě, kde dominují půdy černozemního charakteru z nezpevněných terciérních a kvartérních sedimentů, je v tomto směru velmi zasažena. Intenzivní vodní erozi dochází k diferenciaci půdního krytu na dvě stále kontrastnější skupiny půd, a to v závislosti na dynamice vývoje reliéfu, typu hospodaření a historickém vývoji land use. Na konvexních partiích povodí a na rozvodních plošinách dochází k retrográdnímu vývoji půd směrem k nevyvinutým půdním subtypům a typům a na dnech údolí a podsvahových konkávních částech svahů k tvorbě akumulačních subtypů a nebo ke vzniku vlastních koluvizemí. Koluvizemě v souladu s hlavními světovými půdními taxonomiemi byly v poslední verzi klasifikace našich půd zařazeny po bok vývojově mladých fluvizemí. Jejich mapování a zjišťování jejich vlastností je teprve v počátcích. Koluvizemě jsou predisponovány svou polohou v reliéfu a ve svém mocném profilu kumulují jak velké množství jemnozeme, organických látek, tak některých důležitých živin, jako např. fosforu. Mapování těchto nových půd by mohlo významně aktualizovat i bonitační systém našich zemědělských půd.

Migoń, Piotr – Roštínský, Pavel

ŽULOVÝ RELIÉF KRUMLOVSKÉHO LESA NA JIŽNÍ MORAVĚ. PŘÍKLAD MNOHOTVÁRNOSTI STRUKTURNÍ KONTROLY KRAJINY

Krumlovský les je vyvýšeninou na jihovýchodním okraji Českého masivu tvořenou granitem prekambriického až mladopaleozoického stáří. Makro- i mikrotvary jeho reliéfu ukazují různé úrovně strukturní kontroly od projevů tektoniky, přes litologii až k puklinatosti. Morfologické hranice elevace jsou vázány na okrajové zlomy a celou vyvýšeninu je proto možno nejlépe považovat za hrást'. Slabě zvlněný ráz temenního povrchu, nízký počet skalních tvarů i malé rozměry izolovaných balvanů ve vrcholové části vyvýšeniny jsou spjata s litologickými vlastnostmi podložního granitu, jeho silným rozpukáním a dlouhou historií jeho deformace. Z hierarchického uspořádání strukturní kontroly reliéfu je patrné, že puklinatost se uplatňuje především při vývoji menších tvarů.

ZPRÁVY

Vaishar, Antonín – Mikulík, Oldřich: 10 LET BRNĚNSKÉ POBOČKY ÚSTAVU GEONIKY AV ČR

Mikulík, Oldřich - Ira, Vladimír: 7. SLOVENSKO – ČESKÝ AKADEMICKÝ SEMINÁŘ Z GEOGRAFIE

Vaishar, Antonín: PODPORA REURBANIZACE V PODMÍNKÁCH DEMOGRAFICKÝCH ZMĚN

Greer-Wootten, Bryn – Vaishar, Antonín: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A SETRVALÝ ROZVOJ V NOVÉ STŘEDNÍ EVROPĚ: RAKOUSKO A JEHO SOUSEDÉ

RECENZE

Ivan, Antonín